

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Драгунова М. Б., Нечаєв М. П.	
Особливості надання якісних освітніх послуг в закладах вищої медичної освіти в умовах сучасних викликів.....	735
Дрозд М. П.	
Методи формування духовно-моральних цінностей здобувачів вищої педагогічної освіти.....	737
Думбур О. А., Ткачова Н. О.	
Креативне мислення як педагогічна категорія.....	738
Євтушенко Н. С., Твердохлєбова Н. Є., Сухенко О. В.	
Педагогічні особливості підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю «Цивільна безпека»	740
Єльнікова Н. І.	
Формування та розвиток орфоепічної компетенції в майбутніх працівників правоохоронних органів.....	743
Ємець А. А., Коваленко О. М.	
Проблеми фахової підготовки майбутнього учителя початкових класів в умовах сьогодення.....	746
Жога Р. А.	
Специфіка персонального освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва без початкової музичної освіти.....	748
Жуков В. П.	
Актуальність проблеми формування етико-партисипативної культури майбутніх учителів.....	751
Задоя С. Ю	
Змістовий і дефінітивний аналіз поняття «розвиток творчого потенціалу учнів» у процесі бандурного музикування.....	753
Зарубенко О. Г., Зеленська Л. Д	
Показники естетичної вихованості майбутніх учителів.....	755
Захарова В. В.	
Підвищення рівня правової культури молоді в освітньому процесі України.....	758
Звєкова С. М.	
Методи формування дослідницької компетентності в майбутніх бакалаврів спеціальної освіти.....	760
Іванова В. Ю.	
Формування самоосвітньої компетентності майбутніх молодших бакалаврів музичного мистецтва в площині культурологічного підходу.....	763
Ільченко О. Ю	
Реалізація принципу академічної доброчесності при підготовці здобувачів вищої освіти.....	765
Іонова О. М, Ма Лі, Чень Цюнцун	
Компетентнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	769

– вироблення навичок говоріння не лише чітко й логічно, а й фонаційно грамотно висловлювати свої думки відповідно до конкретних комунікаційних ситуацій, що розвине дикцію та збагатить мовленнєву імпровізацію;

– опрацювання текстів і занурення в комунікативні технології, що закріплюють мовні навички та вдосконалюють орфоепічну компетенцію, формуючи комунікативну грамотність майбутніх правоохоронців.

Сьогодні під час занять з української мови професійного спрямування можемо констатувати задовільний рівень професійної мовленнєвої культури майбутніх правоохоронців, водночас спостерігаємо зниження грамотності, складнощі в реалізації усного та писемного мовлення, що може бути спричинене вимушеною дистанційною формою навчання внаслідок подій в Україні останніх років. Особливу вагу слід звернути на відповіді курсантів на практичних і семінарських заняттях, заліках і екзаменах, адже спостерігаємо процес, коли не всі здобувачі освіти можуть чітко сформулювати та висловити свою думку, демонструючи невідповідність розуміння сенсу мовленнєвого твердження щодо його дійсного змісту. Під час публічних виступів чимало курсантів поводяться схвильовано або доповідають лише у межах заздалегідь написаного тексту.

Не слід забувати також і про те, що еталоном сформованості орфоепічної компетентності, передусім, має бути сам викладач української мови та культури. Практикуючи комунікацію з викладачем і однокурсниками, буде формуватися та розвиватися компетенція у сфері орфоепії.

Отже, орфоепічні норми сучасної української літературної мови посідають особливе місце в практичному курсі української мови професійного спрямування, оскільки є запорукою вдалої реалізації комунікативної компетенції майбутніх працівників правоохоронних органів. Формування та розвиток орфоепічної компетенції є процесом безупинним, що дає можливість вдосконалити орфоепічну культуру курсантів, набути навичок тональності мови, зумовлених фаховою специфікою поліцейських.

Список використаних джерел

1. Дружинець М. Л. Українське усне мовлення: психо- та соціофонетичний аспекти : *монографія*. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 580 с.
2. Мелкумова Т. Формування фонетико-орфоепічної компетенції студентів при вивченні української мови як іноземної. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2012. Вип. 7(2). С.292-298.
3. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. Київ : Вища шк., 1981. 183 с.

ПРОБЛЕМИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Ємець А. А.

кандидат педагогічних наук, доцент,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Коваленко О. М.

кандидат педагогічних наук, доцент,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Сучасна система освіти в Україні перебуває в складних умовах, що постійно загострюються внаслідок непередбачуваних ситуацій, зумовлених спочатку пандемією, а на сьогодні ще й пов'язаних із воєнним станом. Це вимагає нових підходів до реалізації завдань професійної підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти, що має поєднувати в собі два основні напрями, один із яких покликаний забезпечувати становлення молодого фахівця, здатного організувати навчальний процес у школі в дистанційному режимі, а другий – створити умови для опанування професійних навичок, необхідних для організації роботи з дітьми безпосередньо в закладах освіти.

Початкова школа має свої особливості, оскільки формує в учнів основи навчальної діяльності. Саме від того, наскільки добре в дітей будуть сформовані загальнонавчальні вміння, наскільки повноцінно вони оволодіють навичками читання і письма, залежатиме успішність у здобутті ними подальшої освіти. Дистанційне навчання значно ускладнює процеси, пов'язані з реалізацією цих завдань і робить деякі традиційно ефективні прийоми неможливими. Тому в підготовці майбутнього вчителя необхідно посилити методичну складову, що забезпечує набуття вмінь демонструвати і пояснювати навчальні дії з використанням технічних засобів. Це завдання частково вирішується на практичних заняттях в університеті та під час педагогічної практики в дистанційному режимі. Однак внаслідок того, що значна частина досвідчених учителів не володіє на достатньому рівні новітніми технологіями, студенти під час педагогічної практики не отримують необхідних зразків використання різноманітних можливостей сучасних технічних засобів.

Важливе значення для розвитку і навчання молодших школярів має слово вчителя. Від його вміння доступно, лаконічно і методично грамотно формулювати завдання і запитання, вести бесіду і правильно реагувати на дитячі відповіді, надавати зразки розповіді та виразного читання залежить успішна реалізація освітніх завдань, пов'язаних із формуванням в учнів мовної та читацької компетентностей. Однак, на жаль, останнім часом спостерігається негативна тенденція до постійного зниження рівня мовленнєвого розвитку і літературної обізнаності студентів педагогічних спеціальностей. Особливо ця проблема стала відчутною у зв'язку з тим, що останнім часом переважна більшість випускників шкіл упродовж кількох років навчалася дистанційно. Співробітниками лабораторії методичного забезпечення безперервної системної освіти «Школа – ЗВО» ХНПУ імені Г.С. Сковороди з метою усунення існуючих прогалин у підготовці студентів була запроваджена система мовленнєвих тренінгів у межах дисциплін методичного спрямування та щотижневої безперервної практики (проект факультету початкового навчання «Школа професійного зростання (День у школі)»). Специфіка організації роботи полягала в залученні до тренінгів здобувачів вищої

освіти всіх курсів із урахуванням рівня їхньої фахової підготовки. Чітка послідовність завдань, приваблива форма їх подачі (із ігровими елементами), продумана система допомоги студентам забезпечили ефективність такої форми навчання. Отримані в процесі апробації тренінгів результати засвідчили підвищення рівня фахової мовленнєвої підготовки студентів.

Ще одним напрямом підготовки майбутнього вчителя початкових класів є його залучення до наукової роботи. Тому надзвичайно важливо, щоб студенти в період навчання в закладах вищої педагогічної освіти, набуваючи професійні навички, мали можливість отримати позитивний досвід проведення перших наукових розвідок. Однак, як свідчать результати проведених нами опитувань, студенти молодших курсів мають низький рівень готовності до здійснення наукових досліджень. Із метою зацікавлення здобувачів освіти цим напрямом діяльності співробітниками лабораторії були апробовані різноманітні форми організації наукової роботи студентів, серед яких найбільш продуктивними виявилися науковий гурток, педагогічна студія, індивідуальне та групове дослідження, участь у масових заходах («Ніч науки»), у конференціях та семінарах тощо.

Ще одна проблема, з якою стикаються сучасні вчителі внаслідок того, що їхня професія є публічною, пов'язана із взаємодією з багатьма людьми, які в нестабільних умовах життя можуть знаходитися в різному психоемоційному стані. Це вимагає від педагога вміння адекватно реагувати на стресові ситуації, володіти практичними прийомами самозбереження. Однак, як свідчить практика, серед основних причин відмови молодих спеціалістів від професійної учительської діяльності в перші роки після закінчення закладу вищої освіти є відсутність умінь виявляти стійкість у подоланні стресових станів. Тому в процесі підготовки майбутніх учителів, поряд із навчальними дисциплінами, націленими на ознайомлення з теоретичним матеріалом щодо подолання конфліктних ситуацій, має бути передбачений спеціальний курс, спрямований на набуття практичних навичок психологічного розвантаження.

Отже, виділення й усвідомлення сучасних проблем набуття здобувачами вищої педагогічної освіти професійних компетентностей дає поштовх до виваженого й обґрунтованого вибудовування стратегії фахової підготовки майбутнього вчителя.

СПЕЦИФІКА ПЕРСОНАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА БЕЗ ПОЧАТКОВОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Жога Р. А.

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня,
Українська інженерно-педагогічна академія,
м. Харків, Україна